מרכז ידע אזורי גליל מזרחי

סקר מצב העסקים
אוגוסט 2024

מרכז ידע אזורי גליל מזרחי
REGIONAL KNOWLEDGE CENTER
EAST GALILEE

רקע

- מלחמת חרבות ברזל שפרצה ב-7 באוקטובר 2023 שינתה לבלי היכר את פני המדינה בכלל ואת פני הגליל המזרחי והגולן בפרט.
- כל תחומי החיים הושפעו מהמלחמה ובתוכם גם תחום העסקים הקטנים, הבינוניים והגדולים.
- על פי נתוני הלמ"ס (2022), 82% מהעסקים באשכול הגליל המזרחי הם עסקים קטנים. בשל כך, הסקר התמקד בעיקר בעסקים אלו, אשר מתמודדים עם אתגרים רבים ומורכבים.
- הסקר הועבר במהלך חודש אוגוסט 2024 לבעלי עסקים קטנים ובינוניים ולנושאי תפקידים בכירים.

רקע

- בסקר נשאלו שאלות הקשורות למאפייני העסקים ושאלות הקשורות באופן ספציפי להשפעת המלחמה.
- מטרתו העיקרית של הסקר היא הבנת האתגרים עימם מתמודדים בעלי העסקים באזור הגליל המזרחי.
- ממצאי הסקר יסייעו בגיבוש מענים אזוריים מותאמים והצגתם למקבלי החלטות לצרכי עיצוב מדיניות.

מרכז ידע אזורי גליל מזרחי
REGIONAL KNOWLEDGE CENTER
EAST GALILEE

מאפייני הרקע של משתתפי הסקר

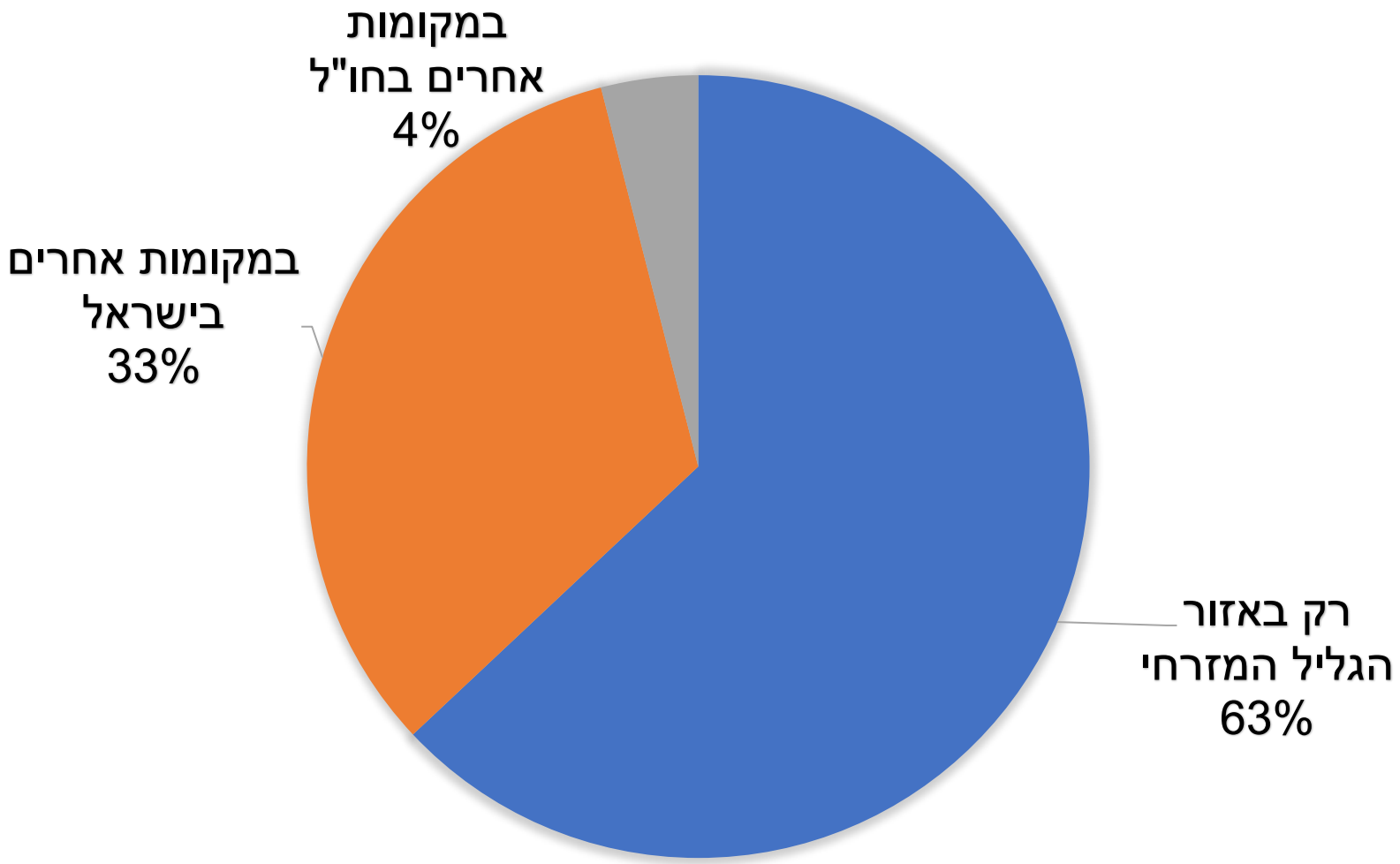
- התקבל מענה מגוון מ-13 רשויות באשכול.
- בסקר לקחו חלק 129 משתתפים (50.8%) נשים.
- הגיל הצעיר ביותר היה 23 והמבוגר ביותר 85.
- רוב המשתתפים הינם בעלי העסק (83.7%) ואילו השאר נושאים בתפקידים בכירים (מנכ"לים, סמנכ"לים ומנהלי משאבי אנוש).

מאפייני העסקים במחקר

- הסקר מתמקד בעיקר בעסקים קטנים, בהם מועסקים עד חמישה עובדים (78.7%).

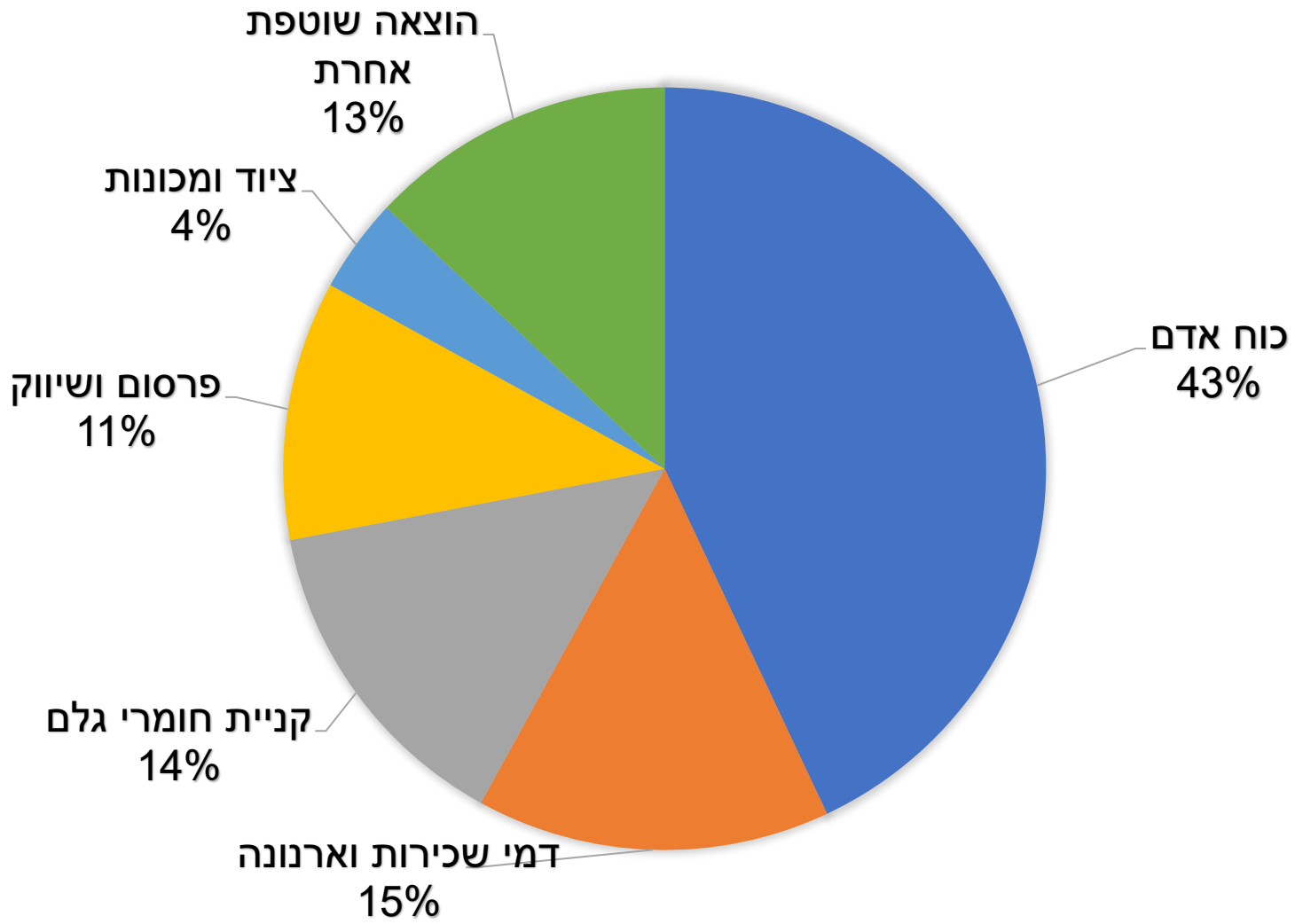
- ענפי הפעילות של העסקים הינם מגוונים וכוללים בין היתר אירוח ואוכל, חקלאות, אומנות, בידור ופנאי, שירות והדרכה.
- רובם המוחלט של העסקים אינם מייצאים לחו"ל (92%).
- **כמחצית מהמשתתפים** דיווחו כי אין משרות בעסק הדורשות תואר אקדמי (51%).

מיקום קהלי היעד והלקוחות

63% מהמשיבים לסקר נסמכים על הכלכלה המקומית לאור הימצאות הלקוחות שלהם בגליל המזרחי.

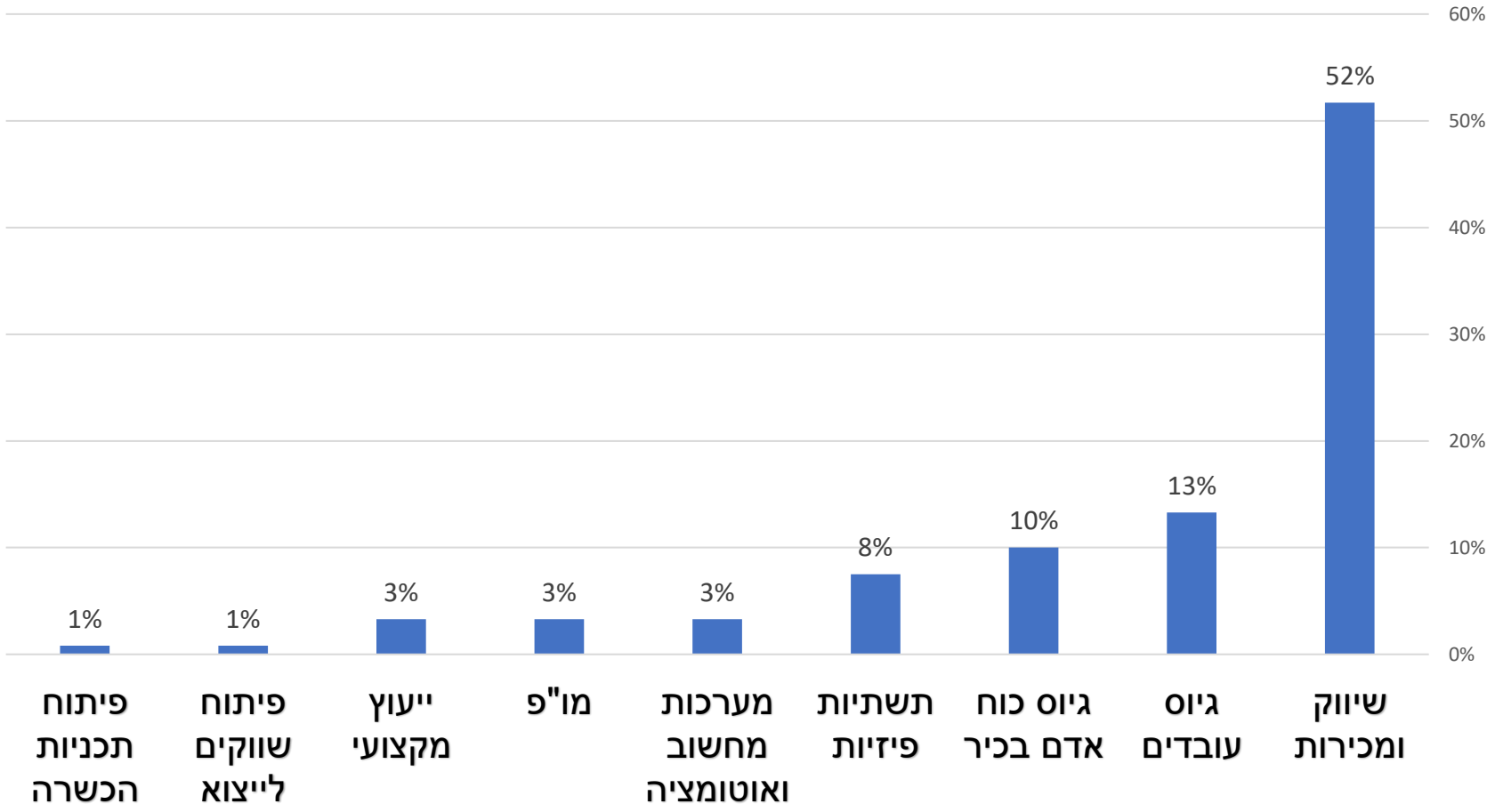
ההוצאה השוטפת הגבוהה ביותר בהפעלת העסק

ההוצאה השוטפת הגדולה ביותר בהפעלת העסק היא כוח אדם.

מאפייני העסקים במחקר

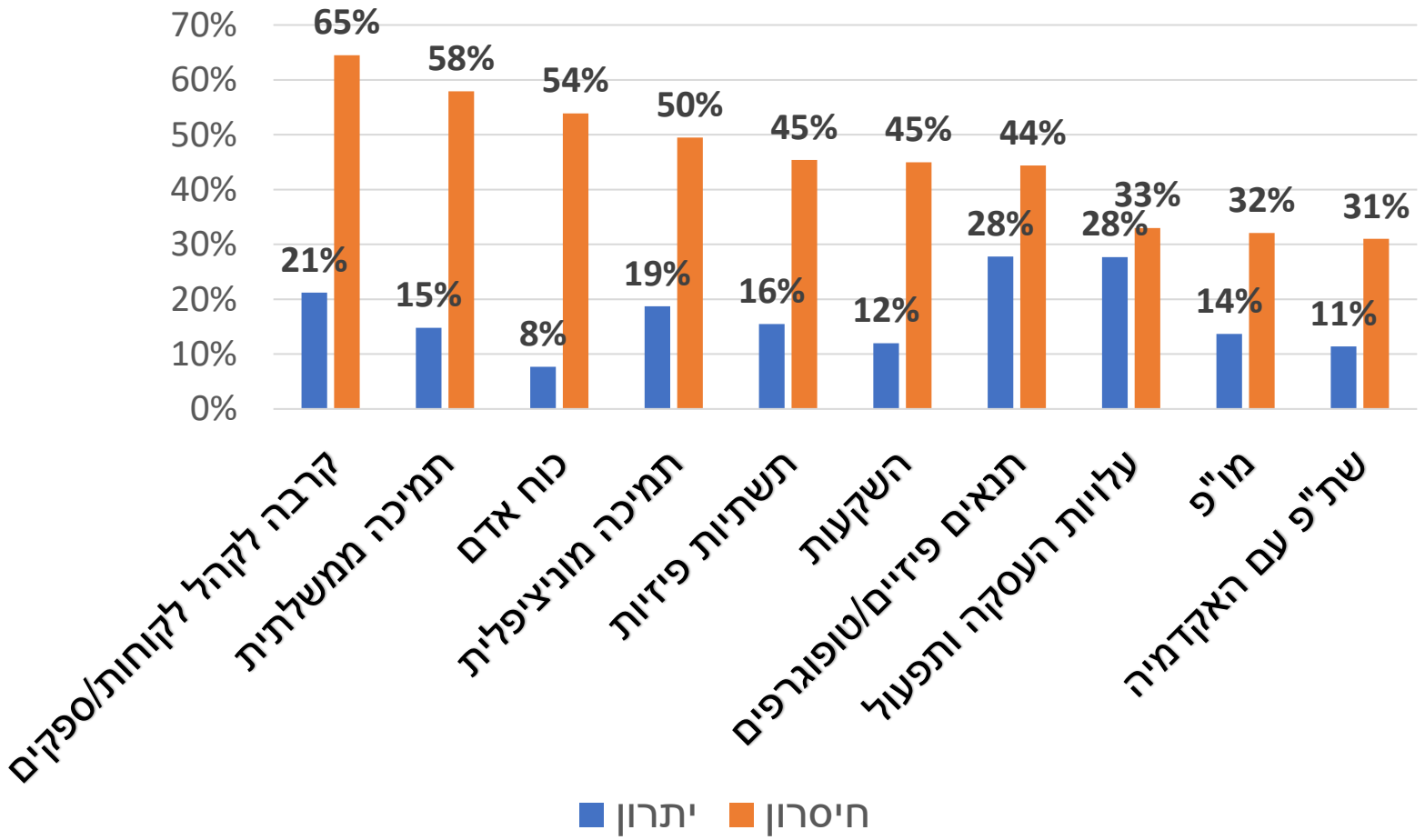
תחומי ההשקעה בעסק לפי סדר חשיבות

עיקר ההשקעות בעסק הינן בתחומי השיווק והמכירות, בפער גדול מיתר תחומי ההשקעה. יש לשים לב כי תחום ההשקעה הגבוה ביותר בראיה עתידית שונה מתחום ההשקעה הגבוה ביותר בשוטף, שהינו כוח אדם.

מאפייני העסקים במחקר

האם מיקום העסק בגליל המזרחי מהווה יתרון או חיסרון ביחס לתחומים שונים

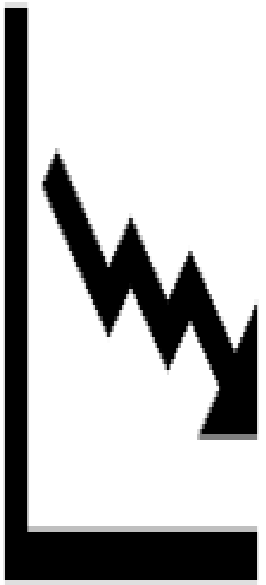
מיקום העסק בגליל המזרחי מהווה על פי תפיסת המשיבים חיסרון יותר מאשר יתרון בכל התחומים שנבחנו. החיסרון הבולט ביותר הינו קרבה לקהל לקוחות/ספקים.

מרכז ידע אזורי גליל מזרחי
REGIONAL KNOWLEDGE CENTER
EAST GALILEE

נושאים הקשורים להשפעת המלחמה

ירידה בהכנסות העסק

81% מהמשתתפים דיווחו על ירידה בהכנסות העסק מתחילת המלחמה. מחצית מהם דיווחו על ירידה של 65% ומעלה!

80% חושבים שהעסק לא יצליח להמשיך ולפעול במהלך החודשים הבאים במידה בינונית עד רבה מאוד.

כלומר, רובם המוחלט של העסקים חווה פגיעה כלכלית קשה ביותר שבעקבותיה יהיה להם קשה מאוד להתאושש.

קבלת סיוע בעקבות המלחמה: דרך הלוואות ממשלתיות/ ייעוץ וליווי עסקי פרטני/ השתלמות או סדנה לפיתוח העסק

66% דיווחו כי קיבלו סיוע ממוסדות המדינה

72% מהם דיווחו על רמת שביעות רצון נמוכה מסיוע זה

הגשת תביעות פיצויים

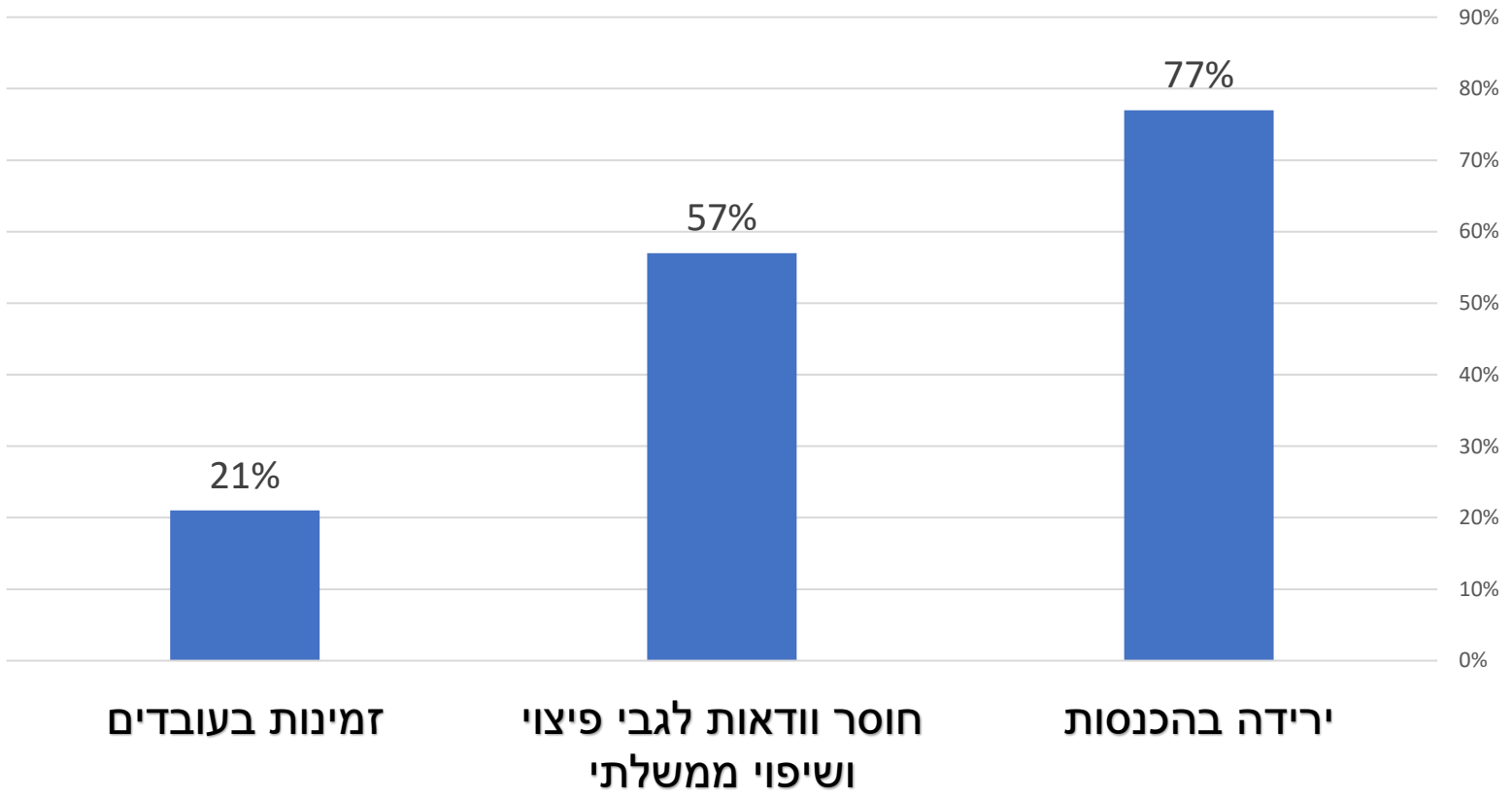
85% מהמשתתפים

דיווחו על הגשת תביעות פיצויים שונות מהמדינה

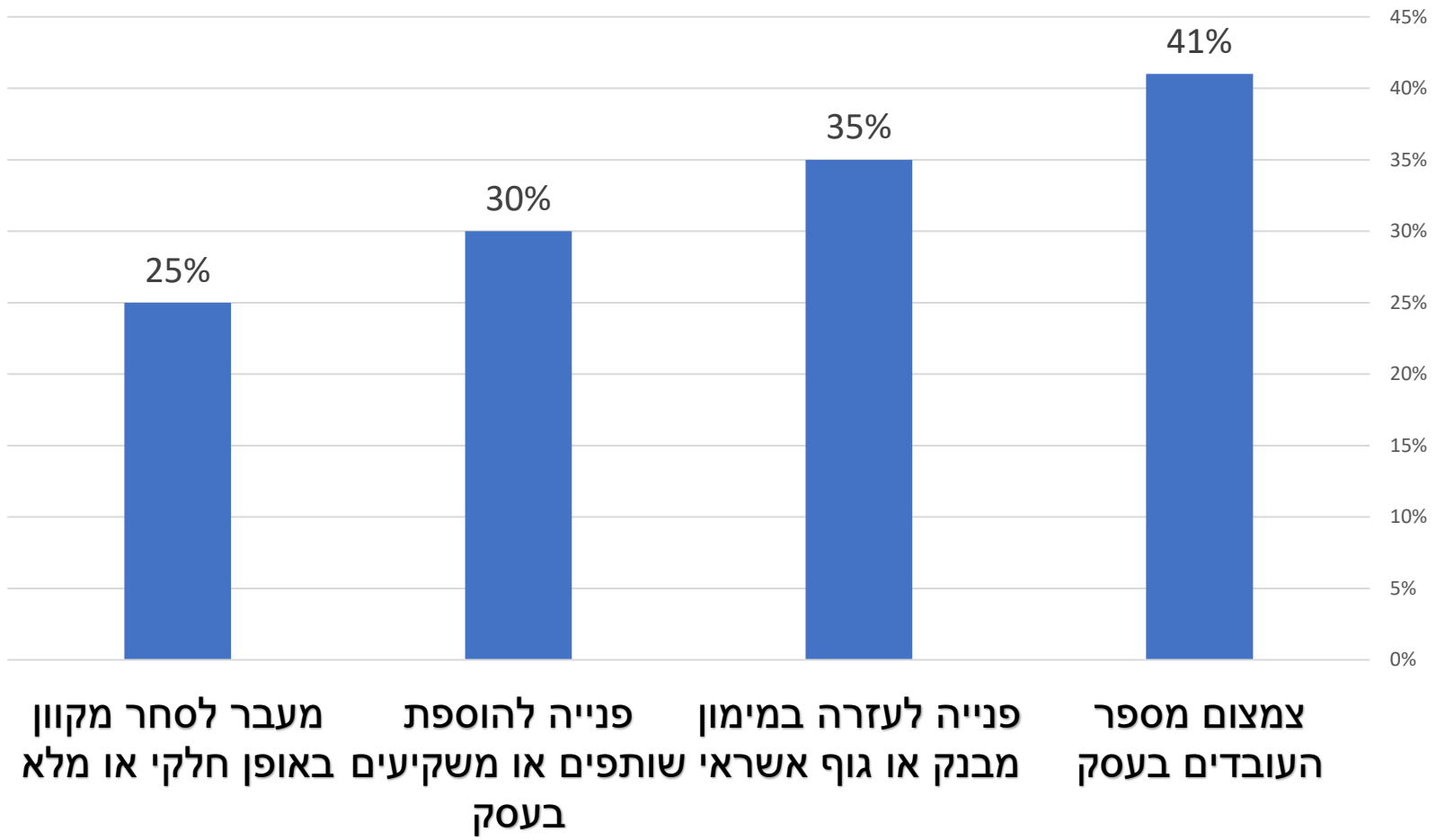
68% מהם דיווחו על רמת שביעות רצון נמוכה מאוד מסיוע זה.

האתגרים המשמעותיים ביותר

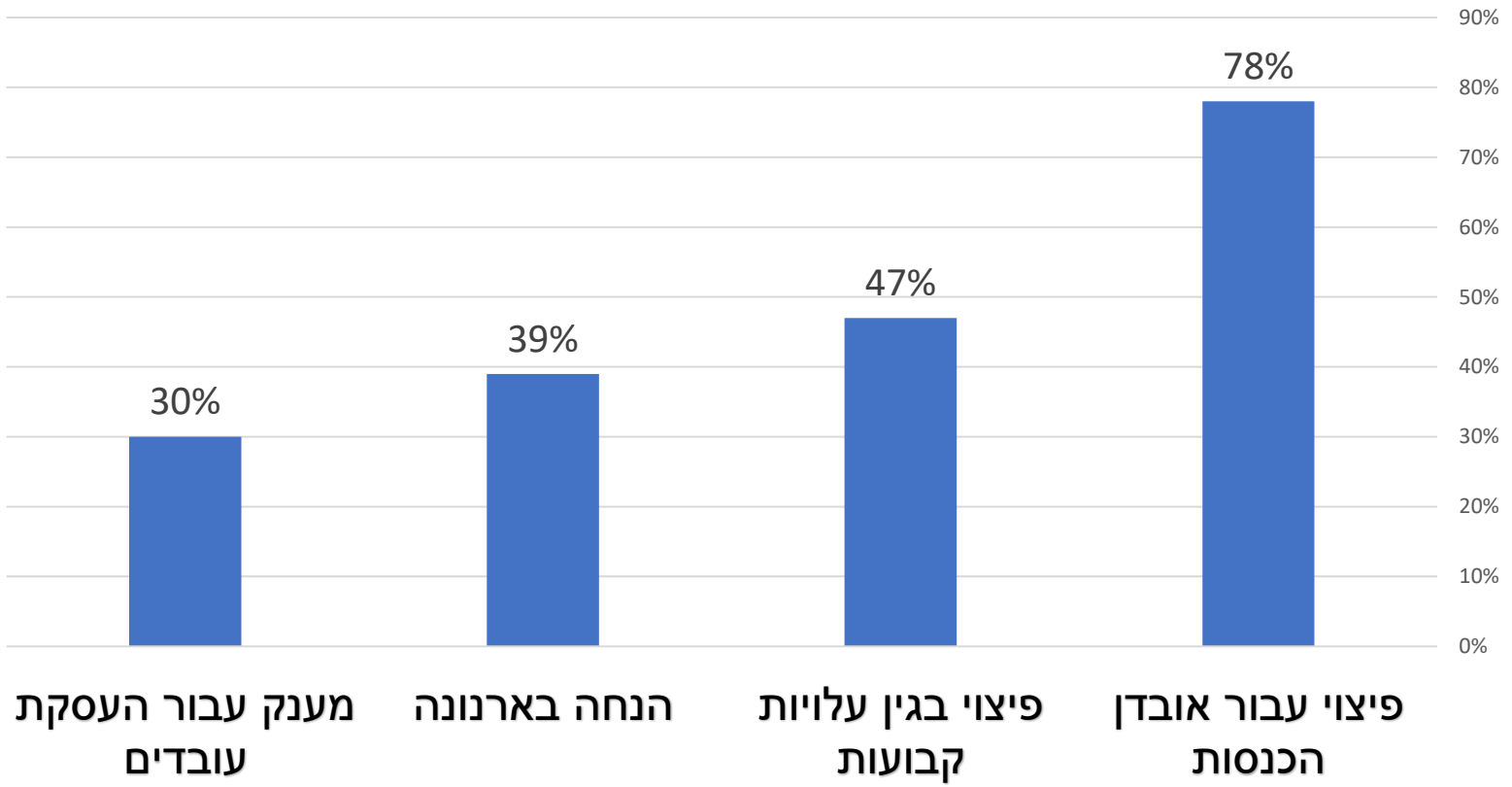
האתגר המשמעותי ביותר עימו מתמודדים העסקים בימים אלה הוא ירידה בהכנסות ואחריו, חוסר וודאות לגבי פיצוי ושיפוי ממשלתי. אתגר משמעותי נוסף עימו מתמודדים העסקים, אם כי בפער גדול משני התחומים האחרים, הוא קושי בזמינות עובדים.

הפעולות שנעשו בעסק על מנת להתמודד עם המצב

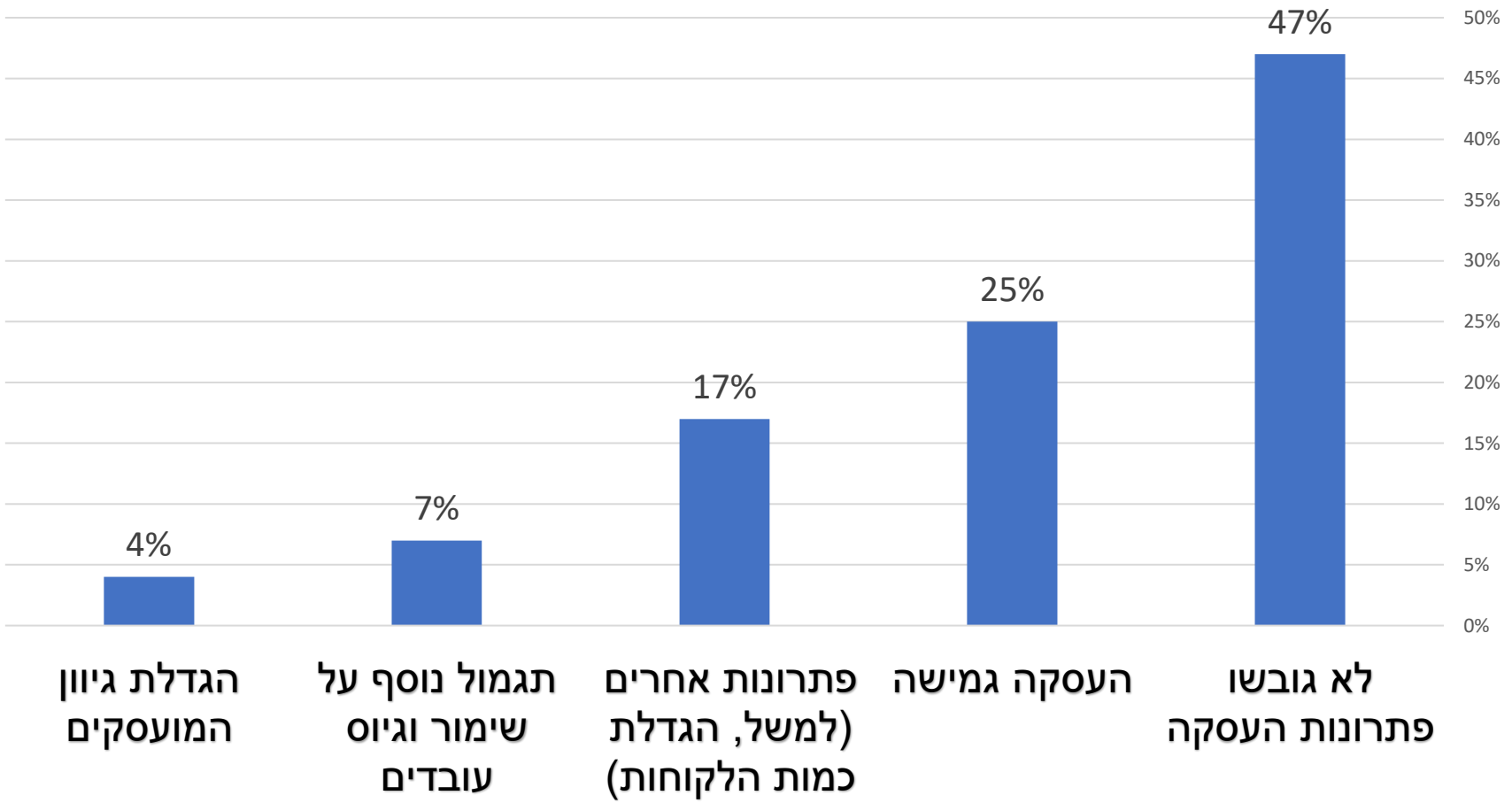
הפעולה המשמעותית ביותר שנעשתה על מנת להתמודד עם המצב היא צמצום מספר העובדים בעסק. עוד יש לציין כי נעשו יותר פעולות הקשורות לתחום הפיננסי מאשר כאלה הקשורות לשינוי אסטרטגיית הפעולה של העסק (מעבר לסחר מקוון).

מה יכול לסייע?

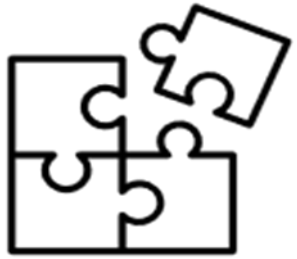
מבין אפשרויות הסיוע שהוצגו למשתתפי הסקר, הם ציינו כי הסיוע המשמעותי ביותר עבורם הוא פיצוי עבור אובדן הכנסות. גורמים משמעותיים נוספים הם: פיצוי בגין עלויות קבועות, הנחה בארנונה ומענק עבור העסקת עובדים.

פתרונות העסקה שגובשו בעסק בעקבות המלחמה

רוב המשתתפים דיווחו כי לא גובשו פתרונות העסקה בעסק בעקבות המלחמה. מבין פתרונות ההעסקה שהוצגו למשתתפים, העסקה גמישה הינה הפתרון הנפוץ ביותר.

להערכתך, מתוך מצבת העובדים בחברה, מה אחוז העובדים שפוטרו או הוצאו לחל"ת בעקבות המלחמה?

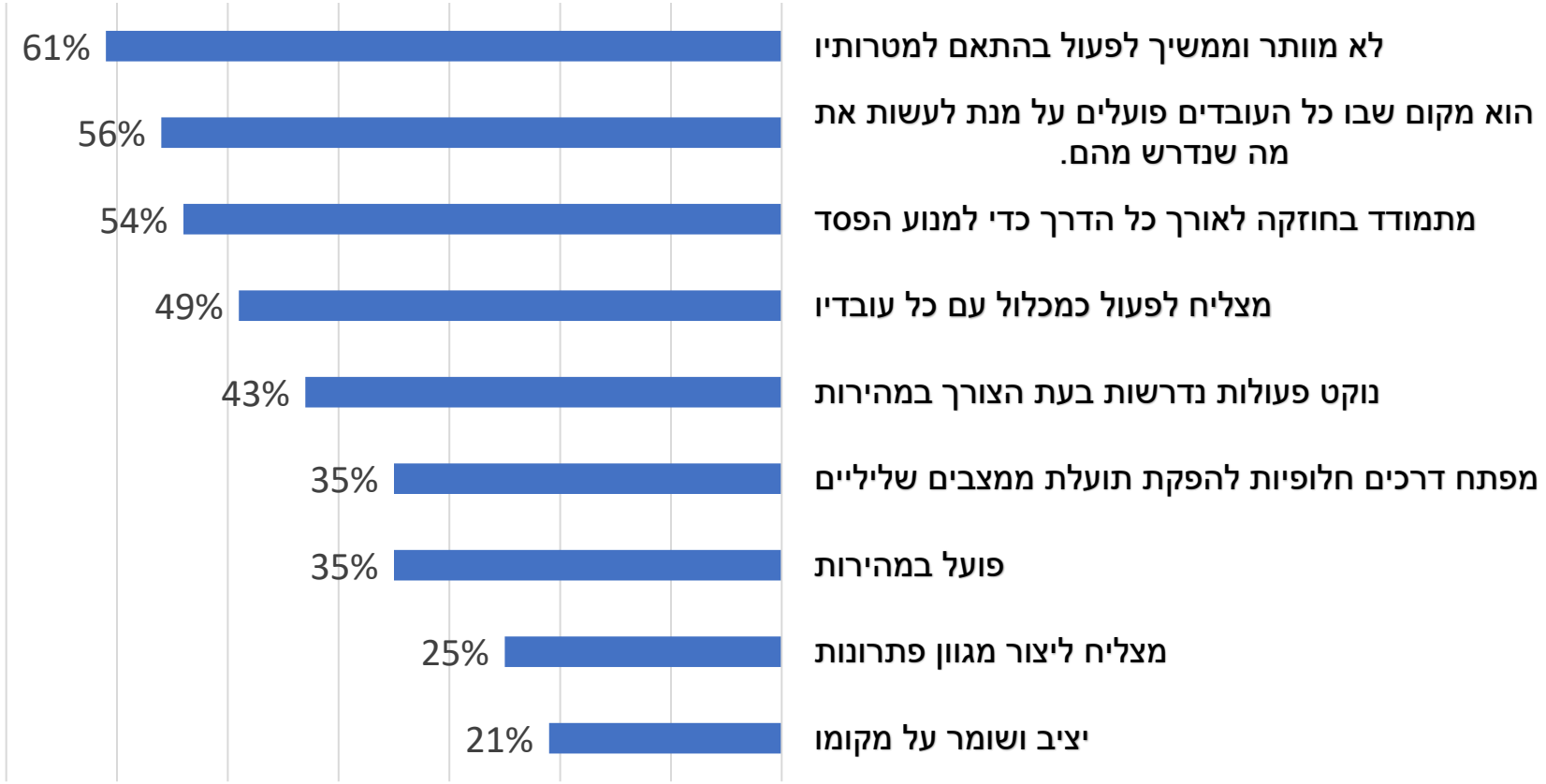
42% ממשתתפי הסקר דיווחו כי לפחות 41% מעובדי החברה הוצאו לחל״ת או פוטרו בעקבות המלחמה.

35% ממשתתפי הסקר דיווחו כי לפחות 41% מעובדי החברה מפונים מביתם בהנחיית המדינה

להערכתך, מתוך מצבת העובדים בחברה, מה אחוז העובדים אשר מפונים מביתם בהנחיית המדינה?

האם העסק שלי /העסק שאני עובד בו:

למשתתפים הוצגו מספר היגדים הבוחנים את החוסן הארגוני של העסק. בגרף מוצגת מידת ההסכמה עם כל אחד מההיגדים.

ניתן לראות שישנה הסכמה גבוהה עם ההיגדים הקשורים לדבקות במטרה ולהתמודדות בחוזקה עם אתגרים. לעומת זאת, המשתתפים הביעו מידה נמוכה של הסכמה עם היגדים הקשורים ליציבות העסק וליכולתו לייצר פתרונות ולפעול במהירות.

סיכום הממצאים

- הסקר מתמקד ברובו בעסקים קטנים המעסיקים עד חמישה עובדים, אשר עיקר פעילותם הינה באזור הגליל המזרחי.
- המשתתפים דיווחו על חוסר יציבות בעסק ועל קושי בהתמודדות עם משברים.
- רוב המשתתפים בסקר דיווחו על פגיעה כלכלית חמורה בעקבות המלחמה, שתקשה על התאוששות העסק.
- רמת שביעות הרצון של המשתתפים ממתווי הפיצויים וממסלולי הסיוע של המדינה הינה נמוכה ביותר.

תודה רבה

מרכז ידע אזורי גליל מזרחי
REGIONAL KNOWLEDGE CENTER
EAST GALILEE

UJA Federation NEW YORK
JEWISH FEDERATIONS OF CANADA - UIA
הפדרציות היהודיות בקנדה - UIA
FÉDÉRATIONS JUIVES DU CANADA - UIA
RONALD S ROADBURG FOUNDATION
תל-חי המכללה האקדמית
אשכול גליל מזרחי
משרד הפנים